

Instytut Nauk Społecznych

UP im. Jana Grodka w Sanoku

Zakład Pedagogiki

PROGRAM PRAKTYK

FORMA STUDIÓW: stacjonarna, niestacjonarna

KIERUNEK: Pedagogika

SPECJALNOŚĆ: Pedagogika opiekuńczo – wychowawcza i terapia pedagogiczna

Praktyki na kierunku *pedagogika* ze specjalnością *pedagogika opiekuńczo–wychowawcza i terapia pedagogiczna* realizowane są zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

1. Wymiar, forma realizacji, punktacja ECTS, miejsce odbywania praktyki.

Praktyki obejmują 270 godzin w ciągu całego toku studiów pracy z bezpośrednim udziałem nauczyciela (w tym: 30 godzin praktyk zawodowych (pedagogicznych) + 120 godzin praktyk pedagogicznych + 120 godzin praktyk diagnostyczno-terapeutycznych) oraz łącznie 110 godzin pracy samodzielnej pracy studenta. W sumie praktyki obejmują 380 godzin. Łączna liczba punktów ECTS – 15 pkt. Student w trakcie odbywania praktyki jest zobowiązany do przeprowadzenia łącznie min. 22 godzin zajęć.

Praktyki realizowane są w dwóch modułach:

Moduł B.3 Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym. Praktyka pedagogiczna

Moduł D.2 Przygotowanie w zakresie dydaktycznym. Praktyka.

Moduł E.3 Przygotowanie do pracy terapeutycznej. Praktyka w zakresie terapii pedagogicznej

Praktyki realizowane są następująco:

1. na I roku na 2 semestrze (luty-wrzesień) – Praktyka zawodowa (pedagogiczna – obserwacyjna) – 30 godzin – w tym minimum 2 godziny samodzielnej pracy studenta – przeprowadzenie zajęć wychowawczych; zawarta w module B.3; 3 ECTS;
2. na II roku na 3 semestrze (październik – styczeń) - Praktyka pedagogiczna (asystencka) – 50 godzin – w tym minimum 10 godzin samodzielnej pracy studenta – przeprowadzenie zajęć; zawarta w module D.2; 3 ECTS;
3. na II roku na 4 semestrze (luty-wrzesień) – Praktyka pedagogiczna (asystencka) – 70 godzin w tym minimum 15 godzin samodzielnej pracy studenta – przeprowadzenie zajęć; zawarta w module D.2; 4 ECTS;

4. na III roku na 5 semestrze (październik – styczeń) – Praktyka zawodowa (diagnostyczno-terapeutyczna) – 70 godzin w tym minimum 10 godzin samodzielnej pracy studenta – przeprowadzenie zajęć; zawarta w module E.3; 3 ECTS;
5. na III roku na 6 semestrze (luty – czerwiec) - Praktyka zawodowa (diagnostyczno-terapeutyczna) – 50 godzin w tym minimum 10 godzin samodzielnej pracy studenta – przeprowadzenie zajęć; zawarta w module E.3; 2 ECTS;

Forma zaliczenia każdej z praktyk – ZO (zaliczenie z oceną).

Miejsca odbywania praktyk

Praktyka zawodowa (pedagogiczna), zawarta w module B.3 (30 godzin), odbywa się w:

1. szkołach podstawowych, w tym: specjalnych, integracyjnych, z oddziałami integracyjnymi i sportowymi, przy pedagogu, logopedzie, świetlicach, świetlicach socjoterapeutycznych,
2. placówkach zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania (bursy, internaty);
3. poradniach psychologiczno-pedagogicznych.

Praktyka pedagogiczna, zawarta w module D.2 (120 godzin), odbywa się w:

1. przedszkolach, w tym: specjalnych, integracyjnych, z oddziałami integracyjnymi i sportowymi, przy pedagogu, świetlicach,
2. szkołach podstawowych, w tym: specjalnych, integracyjnych, z oddziałami integracyjnymi i sportowymi, przy pedagogu, świetlicach, świetlicach socjoterapeutycznych,
3. placówkach zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania (bursy, internaty).
4. poradniach psychologiczno-pedagogicznych,
5. domach dziecka, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, itp..
6. oraz innych placówkach systemu oświaty.

Praktyka diagnostyczno-terapeutyczna, zawarta w Module E.3 (120 godzin), odbywa się w:

1. przedszkolach, gdzie prowadzona jest wstępna diagnoza oraz terapia pedagogiczna,
2. szkole podstawowej, gdzie prowadzona jest wstępna diagnoza oraz terapia pedagogiczna,
3. poradni psychologiczno-pedagogicznej,
4. młodzieżowych ośrodkach socjoterapii,
5. specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych
6. oraz w innych placówkach systemu oświaty prowadzących diagnozę dzieci i/lub terapię pedagogiczną.

2. Cel praktyk w odwołaniu do realizowanych modułów kształcenia¹

Moduł B Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym

Moduł B.3 Praktyka pedagogiczna

Celem praktyki jest kształtowanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych przyszłych pedagogów - terapeutów.

Realizacja założeń praktyk w danym module następuje poprzez:

1. zapoznanie się ze specyfiką placówki, w szczególności z realizowanymi zadaniami opiekuńczo-wychowawczymi, organizacją pracy poszczególnych podmiotów, sposobem funkcjonowania oraz prowadzoną dokumentacją,
2. obserwację
 - aktywności grup uczniów (formalnych oraz nieformalnych) podejmowanej spontanicznie bądź zorganizowanej,
 - aktywności poszczególnych uczniów (w tym uczniów ze SPE),
 - interakcji dorosły (nauczyciel-wychowawca-specjalista) – uczeń/podopieczny oraz interakcji między dziećmi,
 - prawidłowości i zakłóceń w procesie komunikacji interpersonalnej w grupach uczniów,
 - opiekuna praktyk – podejmowanych przez niego czynności oraz prowadzonych przez niego zajęć,
 - integrowanie przez opiekuna praktyk działań dydaktycznych, opiekuńczo-wychowawczych, pomocowych i terapeutycznych,
 - dynamiki grupy, podejmowanych ról społecznych przez poszczególnych jej poszczególnych uczestników,
 - wszelkich czynności podejmowanych przez patrona praktyk, w tym działaniach na rzecz utrzymania dyscypliny i zapewnienia bezpieczeństwa w grupie,
3. podejmowanie współpracy z patronem praktyk w:
 - działaniach mających na celu zapewnienie opieki oraz bezpieczeństwa przez odpowiedni nadzór nad uczniami lub uczestnikami procesu terapeutycznego,
 - podejmowanie oddziaływań wychowawczych adekwatnych do zaistniałych sytuacji,
 - podejmowanie działań dostosowanych do potrzeb uczniów ze SPE,
 - planowaniu oraz realizacji zajęć wychowawczych pod nadzorem opiekuna praktyki (2 godziny zajęć);
4. analizę i interpretację zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacji bądź zdarzeń, w tym:
 - prowadzenie dokumentacji praktyki,
 - konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
 - dokonanie samooceny, analiza swoich mocnych i słabych stron w toku realizowanych zadań opiekuńczo – wychowawczych,
 - ocena przebiegu praktyki oraz realizacji zamierzony celów,

¹ Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 roku w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

- konsultacje z patronem praktyk celem omówienia zaobserwowanych sytuacji oraz przeprowadzonych zajęć,
- omówienie zgromadzonej wiedzy oraz doświadczeń w grupie studentów.

Moduł D Przygotowanie w zakresie dydaktycznym.

Moduł D.2 Praktyka.

Za cel praktyki obrano gromadzenie doświadczeń związanych z zarządzaniem grupą, pracą opiekuńczo-wychowawczą, diagnozowaniem potrzeb uczniów, przygotowaniem oraz przeprowadzeniem zajęć, jak również konfrontacją posiadanej wiedzy teoretycznej z zakresu psychologii i pedagogiki z rzeczywistością pedagogiczną podczas realizacji zadań praktycznych.

W trakcie praktyki następuje kształtowanie się kompetencji dydaktycznych poprzez:

1. zapoznanie się z funkcjonowaniem przedszkola/szkoły/placówki oświatowej, w szczególności z realizowanymi zadaniami dydaktycznymi/opiekuńczo-wychowawczymi, organizacją pracy poszczególnych podmiotów, sposobem funkcjonowania oraz prowadzoną dokumentacją,
2. obserwowanie:
 - czynności patrona praktyk, podejmowanych przez niego w trakcie prowadzonych zajęć, oraz aktywności uczniów,
 - toku metodycznego zajęć, stosowanych w niej metod i form pracy oraz wykorzystywanych pomocy dydaktycznych,
 - interakcji dorosły (nauczyciel-wychowawca) – uczeń oraz interakcji między dziećmi,
 - prawidłowości i zakłóceń w procesie komunikacji interpersonalnej w grupach uczniów,
 - wszelkich czynności podejmowanych przez patrona praktyk, w tym działaniach na rzecz utrzymania dyscypliny i zapewnienia bezpieczeństwa w grupie, aktywizowania uczniów,
 - sposobów oceniania uczniów, zadawania i kontroli pracy domowej,
 - dynamiki grupy, podejmowanych ról społecznych przez jej poszczególnych uczestników,
 - funkcjonowania uczniów oraz podejmowanych przez nich form aktywności, z uwzględnieniem uczniów ze SPE (w tym szczególnie uzdolnionych),
3. podejmowanie współpracy z patronem praktyk w:
 - planowaniu i przeprowadzaniu zajęć (25 godzin dydaktycznych),
 - przygotowaniu pomocy dydaktycznych, z uwzględnieniem środków multimedialnych i technologii informacyjnej,
 - organizowaniu pracy w grupach,
 - kontrolowaniu i ocenianiu uczniów,
 - podejmowaniu działań dostosowanych do potrzeb uczniów ze SPE, z uwzględnieniem uczniów szczególnie uzdolnionych,
 - organizowaniu przestrzeni klasy,
 - podejmowaniu działań w zakresie projektowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
4. pełnienie roli nauczyciela, a w szczególności:
 - planowanie zajęć – formułowanie celów, dobieranie metod i form pracy oraz środków dydaktycznych,

- dostosowanie metod i form pracy do realizowanych treści, etapu edukacyjnego oraz dynamiki grupy,
 - organizację i przeprowadzenie zajęć w oparciu o opracowane samodzielnie scenariusze,
 - wykorzystanie w realizacji zajęć środków multimedialnych i technologii informacyjnej,
 - dostosowanie form i sposobu komunikacji do potrzeb rozwojowych uczniów,
 - animowanie aktywności poznawczej i współdziałania uczniów,
 - rozwijanie w uczniach umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy z wykorzystaniem technologii informacyjnej,
 - organizacja pracy uczniów w grupach,
 - dostosowanie podejmowanych czynności do potrzeb i możliwości uczniów ze SPE,
 - diagnozowanie poziomu wiedzy i umiejętności uczniów,
 - indywidualna praca z uczniami, w tym z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
 - podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacjach trudnych, w tym konfliktowych, zagrożenia bezpieczeństwa, naruszenia praw innych lub nieprzestrzegania ustalonych zasad,
 - podejmowanie współpracy z gronem nauczycielskim, w tym w szczególności z wychowawcą klasy, psychologiem, pedagogiem oraz innymi specjalistami pracującymi z dziećmi,
5. analizę i interpretację zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacji bądź zdarzeń, w tym:
- prowadzenie dokumentacji praktyki,
 - konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
 - dokonanie samooceny, analiza swoich mocnych i słabych stron w toku realizowanych zadań opiekuńczo – wychowawczych,
 - ocena przebiegu praktyki oraz realizacji zamierzonego celu,
 - konsultacje z patronem praktyk celem omówienia zaobserwowanych sytuacji oraz przeprowadzonych zajęć,
 - omówienie zgromadzonej wiedzy oraz doświadczeń w grupie studentów.

Moduł E Przygotowanie do pracy terapeutycznej.

Moduł E.3 Praktyka w zakresie terapii pedagogicznej

Celem praktyki jest doskonalenie umiejętności diagnostycznych oraz terapeutycznych niezbędnych w pracy z dzieckiem z wykorzystaniem terapii pedagogicznej.

Podczas praktyki student powinien poznać istotę pracy diagnostyczno-terapeutycznej poprzez:

- poznanie organizacji pracy placówki w której student odbywa praktykę, organizacji pracy poszczególnych podmiotów, sposobów funkcjonowania oraz prowadzoną dokumentacją,
- zapoznanie się z zasadami zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom w placówce i poza nią,
- zapoznanie się z metodami diagnostycznymi zaburzeń rozwoju dziecka, dokumentacji pracy diagnostycznej i terapeutycznej – w tym, np. dzienniczki obserwacji, scenariusze rozmów,
- zaangażowanie w opracowanie oraz wdrażanie IPET, poznanie procedury diagnostycznej oraz terapeutycznej,
- zapoznanie się ze specyfiką form i metod pracy terapeutycznej ze szczególnym uwzględnieniem aktywnych metod pracy edukacyjnej;

- obserwowanie procesu diagnostycznego, zajęć terapeutycznych, wyrównawczych, profilaktycznych,
- hospitowanie zajęć prowadzonych przez nauczyciela terapeuty, wyciąganie wniosków dotyczących mocnych, słabych stron, stosowanych przez nauczyciela form i metod pracy, organizowania procesu diagnostyczno-terapeutycznego,
- podejmowanie, w uzgodnieniu z kierownictwem instytucji przyjmującej na praktyki, samodzielnych działań terapeutyczno-profilaktycznych,
- indywidualna praca z uczniami, w tym z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z wykorzystaniem metod i form terapii pedagogicznej – co najmniej 20 godzin samodzielnej pracy,
- prowadzenie dokumentacji praktyki,
- konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
- konsultacje z patronem praktyk celem omówienia zaobserwowanych sytuacji,
- omówienie zgromadzonej wiedzy oraz doświadczeń w grupie studentów,
- dokonanie samooceny, analiza swoich mocnych i słabych stron w toku realizowanych zadań opiekuńczo – wychowawczych,
- ocena przebiegu praktyki oraz realizacji zamierzony celów.

3. Zakładane specjalistyczne (przedmiotowe) efekty kształcenia

W zakresie **wiedzy** absolwent zna i rozumie:

Moduł B.3

B.3.W1. zadania charakterystyczne dla szkoły lub placówki systemu oświaty oraz środowisko, w jakim one działają;

B.3.W2. organizację, statut i plan pracy szkoły, program wychowawczo-profilaktyczny oraz program realizacji doradztwa zawodowego;

B.3.W3. zasady zapewniania bezpieczeństwa uczniom w szkole i poza nią.

Moduł D.2

D.2.W1. zadania dydaktyczne realizowane przez szkołę lub placówkę systemu oświaty;

D.2.W2. sposób funkcjonowania oraz organizację pracy dydaktycznej szkoły lub placówki systemu oświaty;

D.2.W3. rodzaje dokumentacji działalności dydaktycznej prowadzonej w szkole lub placówce systemu oświaty.

Moduł E.3

E.3K.W1. zadania charakterystyczne dla przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz środowisko, w jakim one działają;

E.3K.W2. organizację, statut i plan pracy przedszkola lub szkoły oraz program wychowawczo-profilaktyczny;

E.3K.W3. zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi.

W zakresie **umiejętności** absolwent potrafi:

Moduł B.3

B.3.U1. wyciągać wnioski z obserwacji pracy wychowawcy klasy, jego interakcji z uczniami oraz sposobu, w jaki planuje i przeprowadza zajęcia wychowawcze;

B.3.U2. wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli przedmiotów;

B.3.U3. wyciągać wnioski, w miarę możliwości, z bezpośredniej obserwacji pracy rady pedagogicznej i zespołu wychowawców klas;

B.3.U4. wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych nauczycieli, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich;

B.3.U5. zaplanować i przeprowadzić zajęcia wychowawcze pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych;

B.3.U6. analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk.

Moduł D.2

D.2.U1. wyciągnąć wnioski z obserwacji pracy dydaktycznej nauczyciela, jego interakcji z uczniami oraz sposobu planowania i przeprowadzania zajęć dydaktycznych; aktywnie obserwować stosowane przez nauczyciela metody i formy pracy oraz wykorzystywane pomoce dydaktyczne, a także sposoby oceniania uczniów oraz zadawania i sprawdzania pracy domowej;

D.2.U2. zaplanować i przeprowadzić pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych serię lekcji lub zajęć;

D.2.U3. analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk.

Moduł E.3

E.3K.U1. wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli, ich interakcji z dziećmi i uczniami oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze;

E.3K.U2. wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli;

E.3K.U3. wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych nauczycieli, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich;

E.3K.U4. zaplanować i przeprowadzić zajęcia pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych;

E.3K.U5. analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk.

W zakresie **kompetencji społecznych** absolwent jest gotów do:

Moduł B.3 oraz Moduł D.2 oraz Moduł E.3

B.3.K1./ D.2E.3L.K1. skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i nauczycielami w celu poszerzenia swojej wiedzy/ wiedzy dydaktycznej oraz rozwijania umiejętności wychowawczych..

4. Ogólne warunki zaliczenia praktyk (zgodne z Regulaminem Praktyk obowiązującym na Uczelni Państwowej im. Jana Grodka w Sanoku).

Warunkiem zaliczenia praktyki jest

- 1) wywiązanie się z zadań i programu określonej praktyki,
- 2) uzyskanie pozytywnej oceny i opinii od patrona praktyki,
- 3) złożenie dokumentacji :
 - zaświadczenie o odbyciu praktyk,
 - hospitacje zajęć/karty obserwacji zajęć,
 - i/lub konspekty przeprowadzonych zajęć.

Jeśli student nie dopełnił wszystkich warunków związanych z zaliczeniem praktyki opiekun praktyk w porozumieniu z dyrektorem instytutu/ kierownikiem zakładu i koordynatorem praktyk ma prawo do zmiany oceny wystawionej przez patrona praktyk z ramienia zakładu.

Zebraną dokumentację praktyki składa się uczelnianemu koordynatorowi praktyk.

Formalnym wyrazem zaliczenia praktyki jest dokonanie przez koordynatora praktyk wpisu w karcie okresowych osiągnięć studenta i karcie praktyk wraz z oceną oraz odpowiednią liczbą punktów ECTS. Indywidualną kartę praktyk studenta ze wszystkich obowiązujących praktyk umieszcza się w teczce akt osobowych studenta po ukończeniu procesu kształcenia. Zaliczenie praktyk w indeksie i karcie praktyk jest niezbędnym warunkiem zaliczenia danego roku studiów oraz warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego.

Ocena z praktyki jest wliczana do końcowego wyniku studiów. Oblicza się ją jako średnią arytmetyczną wszystkich odbytych podczas trwania studiów praktyk zawodowych, wyrównaną do oceny, zgodnie z zasadą:

1) do 3,2:	dostateczny(3),
2) 3,21-3,7:	dostateczny plus(3,5),
3) 3,71-4,2:	dobry(4),
4) 4,21-4,5	dobry plus(4,5),
5) powyżej 4,5	bardzo dobry(5).

Studenci mogą ubiegać się o zaliczenie praktyki w ramach wykonywanej przez nich pracy lub usługi o charakterze zarobkowym zgodnej z profilem studiów i programem praktyki na podstawie zaświadczenia z zakładu pracy potwierdzającego zatrudnienie studenta lub wykonywanie przez niego usługi, z którego wynika przez jaki czas była wykonywana praca lub świadczona usługa, jej miejsce i zakres czynności. Zaświadczenie od pracodawcy powinno określać zgodność wykonywanej pracy z kierunkiem studiów oraz zawierać ocenę wykonywanej pracy, zgodną ze skalą ocen obowiązującą w Uczelni. W tym przypadku ocenę z odbytej praktyki potwierdza dyrektor instytutu w porozumieniu z opiekunem praktyk, po czym przedstawiają ją wraz z zaświadczeniem koordynatorowi praktyk.